

Dannebrogsviden – Gamle faner på depot

Af Søren Cruys-Bagger fra Nationalt videncenter om Dannebrog.
Flagkonsulent i Danmarks-Samfundet. Udarbejdet september 2014.

Denne artikel er viden om hvordan foreninger kan opbevare en gammel Dannebrogsfane som man ikke ønsker at anvende mere.

Gamle faner

I Danmark er der lang tradition for anvendelsen af fanen, som et symbol og et samlingsmærke for foreningslivet med mere.

En gammel, måske smukt dekoreret fane, der ikke kan/skal bruges mere bør placeres et sted, hvor den kan blive betragtet som et minde om foreningens fortid. Den bedste opbevaring vil være indendørs sådan, at dugen hænger lodret udfoldet ned fra den vandret anbragte fanestang. Renovering eller konservering af gamle faner er meget kostbar.

Det hænder, at en forening eller en organisation, der har modtaget en fane af Danmarks-Samfundet, bliver opløst. I de tilfælde, bør fanen leveres tilbage til Danmarks-Samfundet.

Hvis fanedugen er dekoreret med foreningsbomærke, navn m.v., vil det dog være bedst at skænke den til lokalhistorisk samling eller egnsmuseum.

En anden mulighed er, at fanen hænges op som udsmykning i egne lokaler.

Opbevaring af bedre bevarede faner

Mange af landets museer ligger inde med store samlinger af faner, som er blevet doneret til dem, når en forening er gået i opløsning, eller fanen er blevet for slidt til almindelig brug.

Pakningen af fanerne er typisk foregået ved, at fanedugen er blevet rullet rundt om fanestangen, som dernæst er blevet indført i et fanehylster, tillige med de øvrige dele, som hører til fanen.

Da fanerne ofte er flerlagede, med applikationer og/eller bemaling, får de en tredimensionel karakter, som vanskeliggør oprulningen om fanestangen. Afhængigt af fanens bevaringstilstand kan oprulningen medføre større eller mindre skader i form af folder, revner og krakelering i stoffet og/eller bemalingen.

Her er et eksempel på en dårlig opbevaringsløsning af foreningsfaner:

Ved Center for bevaring af kulturarv under Nationalmuseet har Konserveringscenteret i Vejle udviklet en god opbevaringsmetode til gamle faner som ikke skal konserveres.

Det er cand. scient. cons. Christina Ritschel og cand. scient. cons. Lise Ræder Knudsen fra Nationalmuseet som har udviklet metoden.

Nationalt videncenter om Dannebrog har fået tilladelse til at videregive metoden i denne udgave af Dannebrogsviden.

Konserveringscenteret vil være det nationale videncenter om Dannebrog behjælpelig med faglig viden vedrørende god og professionel langtidsopbevaring af gamle faner.

Kontakt

Center for bevaring af kulturarv under Nationalmuseet

Konserveringscenteret i Vejle, Maribovej 10, 7100 Vejle. Telefon: 76 62 11 55.

e-postadresse: 'kons@konsv.dk' Centerets hjemmeside: www.konsv.dk

En rørskål med 11,4 cm diameter blevet tilskåret til 110 cm for at passe til den 106 cm brede fane dug. Sprækken langs rørskålens længde blev skåret helt igennem da fabrikanten undlader at skære gennem de sidste inderste millimeter.

Bændler blev indført i hver ende til at holde fanestangen.

To store ark silkepapir blev indført i sprækken langs rørskålen.

Fanestangen blev placeret i sprækken og holdt fast af bænderne der blev bundet om stangen.

Silkepapir blev brugt som mellemlag.

Fanedugen blev rullet om rørskålen og bændler bundet om silkepapiret.

Den ekstra fanestang blev placeret i rørskålen. Den blev bundet til den anden stang med bændler og tubegaze blev trukket over enderne. Tættere strikket stockinette kan også anvendes.

Det medfølgende spyd og possementsnor/fanesnor blev pakket i silkepapir og placeret i rørsålen.